

Kolding Social-Demokrat.

Organ for Socialdemokratiet i Sydøstjylland

frighed!

frighed!

Broderkab

Nr. 100.

Abonnement: Indenbød 16 Øre årligt.
Gennem Postvæsenet 2 Kr. Kvartalet.

Onsdag den 14. Juli.

Konserter beregnes efter en fast og billig Tæst.
Stadig aabterende arbejder Nabat.

1909.

Kolding Social-Demokrat (1898-1947)
Organ for Socialdemokratiet i Sydøstjylland
Onsdag den 14. Juli 1909

Husmændene paa Rejse.

En Mængde Husmænd og Husmandskoner er i disse Dage paa Rejse i det sydlige Jylland. De startede i Søndags paa forskellige Steder.

Rejsen varer 5 Dage, og alle Holdene slutter paa Torsdag med at bese Landsudstillingen.

Et Hold har begyndt i Vejen, hvor det skal bese forskellige Brug. Derfra gaar Turen Vest om over Brørup, Esbjerg, Varde, Herning og Skanderborg.

Gartner Knudsen, Vejstrup, er Leder for et Hold Husmænd, og hans Hustru fører et Hold Husmandskoner rundt. Det Hold Husmænd, som føres af Ole Knudsen, samledes Søndag Eftermiddag i Kolding, hvor man besaa „Koldinghus“ og dets Musæum.

Mandag Morgen Kl. 6 drog de med Toget til Vejen. Der besaa man først

Husmændene paa Rejse.

En Mængde Husmænd og Husmandskoner er i disse Dage paa Rejse i det sydlige Jylland. De startede i Søndags paa forskellige Steder.

Rejsen varer 5 Dage, og alle Holdene slutter paa Torsdag med at bese Landsudstillingen.

Et Hold har begyndt i Vejen, hvor det skal bese forskellige Brug. Derfra gaar Turen Vest om over Brørup, Esbjerg, Varde, Herning og Skanderborg.

Gartner Knudsen, Vejstrup, er Leder for et Hold Husmænd, og hans Hustru fører et Hold Husmandskoner rundt. Det Hold Husmænd, som føres af Ole Knudsen, samledes Søndag Eftermiddag i Kolding, hvor man besaa „Koldinghus“ og dets Musæum.

Mandag Morgen Kl. 6 drog de med Toget til Vejen. Der besaa man først -

Cikoriefabrikken „Nørrejylland“.

De blev gjort bekendt med hele den Maade, hvorpaa Roerne behandles, indtil de i pulveriseret og fugtet Tilstand fyldes i Pakken.

Inde i Pakkammeret fik de se, hvordan Folk tages ved Næsen. Der laa Etiketter, hvorpaa stod: „Cikoriefabrikken Nørrejylland“, „Rich og Sønner“, „Ribe Cikoriefabrik“ m. m.

— Hvad betyder dette her? spurgte Husmændene.

— Det skal jeg saamænd sige Dem, sagde den Mand, som viste Husmændene rundt: Der gives gamle Koner, som slet ikke kan drikke Kaffen, naar det ikke er „Rich og Sønner“s Cikorie, de faar i. Andre er vænnet til at bruge Cikorie fra „Ribe Cikoriefabrik“, og kun Kaffe med den Cikorie i, faar sin rette Smag.

— Og De laver det alt sammen her? spurgte en af Husmændene forundret.

— Ja, naturligvis, svarede Foreviseren: Folk vil jo føres bag Lyset.

— Det var storartet, sagde Husmændene, idet de slog en hjertelig Latter op. Nu havde de set, hvordan Mutter blev taget ved Næsen med hendes Cikorie.

Cikoriefabrikken „Nørrejylland“ er jo nemlig et Led i en Ring, som omslutter alle de danske Cikoriefabriker.

Fra „Nørrejylland“ gik Husmændene over paa

Cikoriefabrikken „Nørrejylland“.

De blev gjort bekendt med hele den Maade, hvorpaa Roerne behandles, indtil de i pulveriseret og fugtet Tilstand fyldes i Pakken.

Inde i Pakkammeret fik de se, hvordan folk tages ved Næsen. Der laa Etiketter, hvorpaa stod: „Cikoriefabrikken Nørrejylland“, „Rich og Sønner“, „Ribe Cikoriefabrik“ m. m.

- Hvad betyder dette her? spurgte Husmændene.

- Det skal jeg saamænd sige Dem, sagde den Mand, som viste Husmændene rundt: Der gives gamle Koner, som slet ikke kan drikke Kaffen, naar det ikke er „Rich og Sønner“s Cikorie, de faar i. Andre er vænnet til at bruge Cikorie fra „Ribe Cikoriefabrik“, og kun Kaffe med den Cikorie i, faar sin rette Smag.

- Og De laver det alt sammen her? spurgte en af Husmændene forundret.

- Ja, naturligvis, svarede Foreviseren: Folk vil jo føres bag Lyset.

- Det var storartet, sagde Husmændene, idet de slog en hjertelig Latter op. Nu havde de set, hvordan Mutter blev taget ved Næsen med hendes Cikorie.

Cikoriefabrikken „Nørrejylland“ er jo nemlig et Led i en Ring, som omslutter alle de danske Cikoriefabriker.

Fra „Nørrejylland“ gik Husmændene over paa -

Margarinefabriken „Alfa“.

Der saa man Raastofferne til Margarinen. Oleomargarin — det er Oksetalg, som Stearinen er taget fra — de forskellige Slags Olier — Jordnøddolie, Sefamolie m. fl. — samt Plantefedt.

Disse forskellige Raastoffer kommer paa store Smeltepander, i hvilke de smeltes og røres sammen, derefter kommer det hele i en Forvarmer og endelig i en Kærne, hvor det hele kærnes sammen med Mælk.

Efter at være kommen ud af Kærnen, æltes det i nogle store Æltekar, og saa er det færdig til at pakke i Papæsker og Bøtter m. m.

Nogle af Husmændene syntes begejstrede for Margarinen, andre sagde derimod: Nej, lad os hellere spise vort eget Smør.

Da Selskabet havde set disse Fabriker, spiste det Frokost paa Afholdshjemmet.

Derfra tog man pr. Vogn op til

**Statskonsulent Fr. Hansens
Forsøgsgaard.**

Først besaa man dog Nationalbankdirektør Johannes Lauridsens Gaard

Margarinefabriken "Alfa".

Der saa man Raastofferne til Margarinen. Oleomargarin - det er Oksetalg, som Stearinen er taget fra - de forskellige Slags Olier - Jordnøddolie, Sesamolie m. fl. - samt Plantefedt.

Disse forskellige Raastoffer kommer paa store Smeltepander, i hvilke de smeltes og røres sammen, derefter kommer det hele i en Forvarmer og endelig i en Kærne, hvor det hele kærnes sammen med Mælk.

Efter at være kommen ud af Kærnen, æltes det i nogle store Æltekar, og saa er det færdig til at pakke i Papæsker og Bøtter m. m.

Nogle af Husmændene syntes begejstrede for Margarinen, andre sagde derimod: Nej, lad os hellere spise vort eget Smør.

Da Selskabet havde set disse Fabriker, spiste det Frokost paa Afholdshjemmet.

Derfra tog man pr. Vogn op til -

**Statskonsulent Fr. Hansens
Forsøgsgaard.**

Først besaa man dog Nationalbankdirektør Johannes Lauridsens Gaard -

„Grønvang“. Det er naturligvis en Mønstergaard, baade hvad Bygningens Indretning og Besætning angaar. Foruden det komfortable Beboelseshus er der en smuk Park og bag ved denne er 2 Tdr. Land stor Frugthave.

Ankommen til Statskonsulent Fr. Hansen blev Deltagerne ført rundt i Bygningen, der selvfølgelig er tidssvarende indrettet. Der er en god Besætning. Malkekøerne faar gennemsnitlig 5 Pd. Kraftfoder, Mælkeudbyttet er ca. 7000 Pd. aarlig. En Del særegne Redskaber blev forevist. Blandt andet vakte et Par Vendeplove betydelig Interesse. De er indrettet til at pløje med paa Bakker, hvor der ikke kan pløjes opad. Naar man kommer til Ende med Plovfuren, kan Mulfjæl og Skære vendes om paa den anden Side af Ploven, det sker med et Kast, og der kan da pløjes tilbage igen. Derved spares den Tid der gaar med at køre tilbage og hente Fure.

Forsøgsgaarden, der til for et Aar siden har været Frederik Hansens Privatejendom, er nu købt af Staten og drives fuldstændig for dennes Regning. Til Gaarden hører 3 Tdr. Land. Desuden har Staten lejet en anden Forsøgsmark, den er paa 10 Tdr. Land. Den er til Sandjordsforsøg. Og endelig har Staten 10 Tdr. Land til Mosekultur.

Paa disse Gaarde prøves forskellige Sædskifter og der anstilles en Mængde Gødningsforsøg for at se Gødningens Virkning paa de forskellige Planter. Noget af Jorden har ikke faaet Gødning de sidste 20 Aar. Andet har faaet Kunstgødning men ingen Staldgødning.

„Grønvang“. Det er naturligvis en Mønstergaard, baade hvad Bygningens Indretning og Besætning angaar. Foruden det komfortable Beboelseshus er der en smuk Park og bag ved denne er 2 Tdr. Land stor Frugthave.

Ankommen til Statskonsulent Fr. Hansen blev Deltagerne ført rundt i Bygningen, der selvfølgelig er tidssvarende indrettet. Der er en god Besætning. Malkekøerne faar gennemsnitlig 5 Pd. Kraftfoder, Mælkeudbyttet er ca. 7000 Pd. aarlig. En Del særegne Redskaber blev forevist. Blandt andet vakte et Par Vendeplove betydelig Interesse. De er indrettet til at pløje med paa Bakker, hvor der ikke kan pløjes opad. Naar man kommer til Ende med Plovfuren, kan Mulfjæl og Skære vendes om paa den anden Side af Ploven, det sker med et Kast, og der spares den Tid der gaar med at køre tilbage og hente Fure.

Forsøgsgaarden, der til for et Aar siden har været Frederik Hansens Privatejendom, er nu købt af Staten og drives fuldstændig for dennes Regning. Til Gaarden hører 3 Tdr. Land. Desuden har Staten lejet en anden Forsøgsmark, den er paa 10 Tdr. Land. Den er til Sandjordsforsøg. Og endelig har Staten 10 Tdr. Land til Mosekultur.

Paa disse Gaarde prøves forskellige Sædskifter og der anstilles en Mængde Gødningsforsøg for at se Gødningens Virkning paa de forskellige Planter. Noget af Jorden har ikke faaet Gødning de sidste 20 Aar. Andet har faaet Kunstgødning men ingen Staldgødning.

Side om Side ser man Korn, hvoraf noget har faaet Staldgødning og andet har faaet Kunstgødning.

Paa Sandmarken er gjort Forsøg med forskellige Planter til Nedpløjning: Lupiner, Boghvede og Sennop. Der er dog ikke Tvivl om, at Lupiner vedblivende maa anses for at være den bedste.

Blandt de mange Forsøg, som gøres, skal vi nævne Forsøg med forskellig Sæderug. En ny Sort Patkusrug, som synes mere storstraaet, er bleven en haard Konkurrent til „Bretagne“. Med Blandsæd gøres der ligeledes forskellige Forsøg. Dels for at fremskaffe et godt Staldfoder og dels for at faa en god Sæd til Modning. Følgende Blanding af Saasæd blev anbefalet som heldig: 100 Pd. Havre, 50 Pd. Byg, 50 Pd. Ærter og 50 Pd. Bikker. Hvis det skal være til Modning skal der kun blandes 25 Pd. Bikker i. Man ser ogsaa, at der saaes Ærter blandt Rugen — 100 Pd. Rug til 120 Pd. Ærter.

Naturligvis gøres der ogsaa Forsøg med Rendyrkning af forskellige Sorter Byg og Havre, ligesom ogsaa ny Sædarter prøves. De sidste 4 Aar har man saaledes prøvet at saa Hestetandmajs til Staldfodring. Den saaes omkring ved 1. Juni. Bliver det en varm Sommer, kan de vokse godt, og der fodres med den i September og Oktober Maaneder, indtil man kan begynde med Roerne. I en kold og regnfuld Sommer vokser Majsen kun daarlig.

Side om Side ser man Korn, hvoraf noget har faaet Staldgødning og andet har faaet Kunstgødning.

Paa Sandmarken er gjort Forsøg med forskellige Planter til Nedpløjning: Lupiner, Boghvede og Sennop. Der er dog ikke Tvivl om, at Lupiner vedblivende maa anses for at være den bedste.

Blandt de mange Forsøg, som gøres, skal vi nævne Forsøg med forskellig Sæderug. En ny Sort Patkusrug, som synes mere storstraaet, er bleven en haard Konkurrent til „Bretagne“. Med Blandsæd gøres der ligeledes forskellige Forsøg. Dels for at fremskaffe et godt Staldfoder og dels for at faa en god Sæd til Modning. Følgende Blanding af Saasæd blev anbefalet som heldig: 100 Pd. Havre, 50 Pd. Byg, 50 Pd. Ærter og 50 Pd. Bikker. Hvis det skal være til Modning skal der kun blandes 25 Pd. Bikker i. Man ser ogsaa, at der saaes Ærter blandt Rugen - 100 Pd. Rug til 120 Pd. Ærter. Naturligvis gøres der ogsaa Forsøg med Rendyrkning af forskellige Sorter Byg og Havre, ligesom ogsaa ny Sædarter prøves. De sidste 4 Aar har man saaledes prøvet at saa Hestetandmajs til Staldfodring. Den saaes omkring ved 1. Juni. Bliver det en varm Sommer, kan de vokse godt, og der fodres med den i September og Oktober Maaneder, indtil man kan begynde med Roerne. I en kold og regnfuld Sommer vokser Majsen kun daarlig.

Der er naturligvis ogsaa gjort mange Forsøg med den meget omtalte Luzerne. Hidtil synes de praktiske Forsøg ikke at svare til Forventningerne. Det er en Plante, som kan slaaes til Staldfoder 2 a 3 Gange om Sommeren. Den skal erstatte Kløveren. Hvor man gøder stærkt, vil de forskellige Græsarter nemlig fuldstændig tage Magten fra Kløveren og kvæle denne. Luzernen skal kunne staa i 10 Aar. Der er imidlertid mange Husmænd, som klager over, at de slet ikke kan faa den til at gro. En anden Plante, der synes at falde heldigere ud, er Seradelli. Den er særlig heldig til Efteraarsfoder. Paa Sandmarken ser man Forsøg med Rund-

bælg, Kællingtand, humleagtig Sneglebælg, Kulsukker og flere andre Planter. Alle var sikkert enig om, at dette Besøg paa Forsøgsmarkerne var uhyre interessant.

Fra Forsøgsmarken gik Turen til Schrøders Gaard. Der findes den fineste Kvægbesætning, som der er paa den Egn. Den stammer fra en Ko, Forstander Schrøder i sin Tid fik paa Gram. Den har gennemsnitlig i 15 Aar givet 10,600 Pd. Mælk om Aaret. Et Aar har den endog ydet 15,000 Pd. Mælk. Skelettet af denne Ko staar opstillet i Naturlæreværelset paa Ladelundgaard.

Der er naturligvis ogsaa gjort mange Forsøg med den meget omtalte Luzerne. Hidtil synes de praktiske Forsøg ikke at svare til Forventningerne. Det er en Plante, som kan slaaes til Staldfoder 2 a 3 Gange om Sommeren. Den skal erstatte Kløveren. Hvor man gøder stærkt, vil de forskellige Græsarter nemlig fuldstændig tage Magten fra Kløveren og kvæle denne. Luzernen skal kunne staa i 10 Aar. Der er imidlertid mange Husmænd, som klager over, at de slet ikke kan faa den til at gro. En anden Plante, der synes at falde heldigere ud, er Seradelli. Den er særlig heldig til Efteraarsfoder. Paa Sandmarken ser man Forsøg med Rundbælg, Kællingtand, humleagtig Sneglebælg, Kulsukker og flere andre Planter. Alle var sikkert enig om, at dette Besøg paa Forsøgsmarkerne var uhyre interessant.

Fra Forsøgsmarken gik Turen til Schrøders Gaard. Der findes den fineste Kvægbesætning, som der er paa den Egn. Den stammer fra en Ko, Forstander Schrøder i sin tid fik paa Gram. Den har gennemsnitlig i 15 Aar givet 10,600 Pd. Mælk om Aaret. Et Aar har den endog ydet 15,000 Pd. Mælk. Skelettet af denne Ko staar opstillet i Naturlæreværelset paa Ladelundgaard.

Efter at have set denne udmærkede Besætning steg Husmændene atter til Vogns og nu gik Turen ned til Landbrugslærer Jens Johansen, Ladelundgaard, i hvis hyggelige Hjem man drak Kaffe og tilbragte et Par behagelige Timer, i hvilke forskellige Spørgsmaal drøftedes. Da Selskabet brød op derfra gik Turen til Ladelundgaard. Her mødtes man med det Hold, som er udgaaet fra Vejen. De to Hold spiste til Aften sammen og tilbragte Aftenen sammen ved en Aftenunderholdning i Foredragssalen, hvor den kendte Oplæser Niels Hansen, Maltbæk læste op.

Efter at have set denne udmærkede Besætning steg Husmændene atter til Vogns og nu gik Turen ned til Landbrugslærer Jens Johansen, Ladelundgaard, i hvis hyggelige Hjem man drak Kaffe og tilbragte et Par behagelige Timer, i hvilke forskellige Spørgsmaal drøftedes. Da Selskabet brød op derfra gik Turen til Ladelundgaard. Her mødtes man med det Hold, som er udgaaet fra Vejen. De to Hold spiste til Aften sammen og tilbragte Aftenen sammen ved en Aftenunderholdning i Foredragssalen, hvor den kendte Oplæser Niels Hansen, Maltbæk læste op.